IJ MATTERS

SHRINE OF THE INFANT JESUS

Nashik India: Volume V Issue 3– August 2025

CONTENTS

NO	TOPIC	PAGES	AUTHOR
I	SHRINE HAPPENINGS	3-8	ERROL
II	LEARNING FOR LIFE	9-13	ERROL
III	INTERNATIONAL DAY OF INDIGENOUS TRIBES OR WORLD ADIVASI DAY	14-16	GODFREY
IV	THE ASSUMPTION OF OUR BLESSED MOTHER AND INDEPENDENCE DAY	17-18	ERROL
V	FREEDOM	19	GODFREY
VI	POLA	20	GODFREY
VII	THE QUEENSHIP OF MARY	21-22	ERROL
VIII	FEAST OF GRATITUDE TO ANIMALS THAT HELP AGRICULTURE	23	GODFREY
IX	खरा ख्रिस्ती मिशनरी: जननायक बिरसा मुंडा!!	24-26	वेन्सी डिमेलो.
X	बुद्ध ख्रिस्त यांना अभिप्रेत स्वातंत्र्य!!	27-29	वेन्सी डिमेलो.
XI	पवित्र मरीयेचे स्वर्गनयन!!	30-33	वेन्सी डिमेलो.

SHRINE HAPPENINGS IN AUGUST 2025

St. John Marie Vianney, also known as Curé d'Ars ("the parish priest of Ars" [a place in France]) is the patron of Diocesan Priests. His feast day is celebrated on August 4. He was born on May 8, 1976 and died on August 4, 1859 when he was 83 years old. He is known for his priestly and pastoral work in his parish in Ars, France, resulting in the radical spiritual transformation of the community and its surroundings. He lived a saintly and mortified life. He persevered in the ministry of administering the sacrament of reconciliation drawing thousands of people back to God. He was an ardent devotee of the Blessed Virgin Mary.

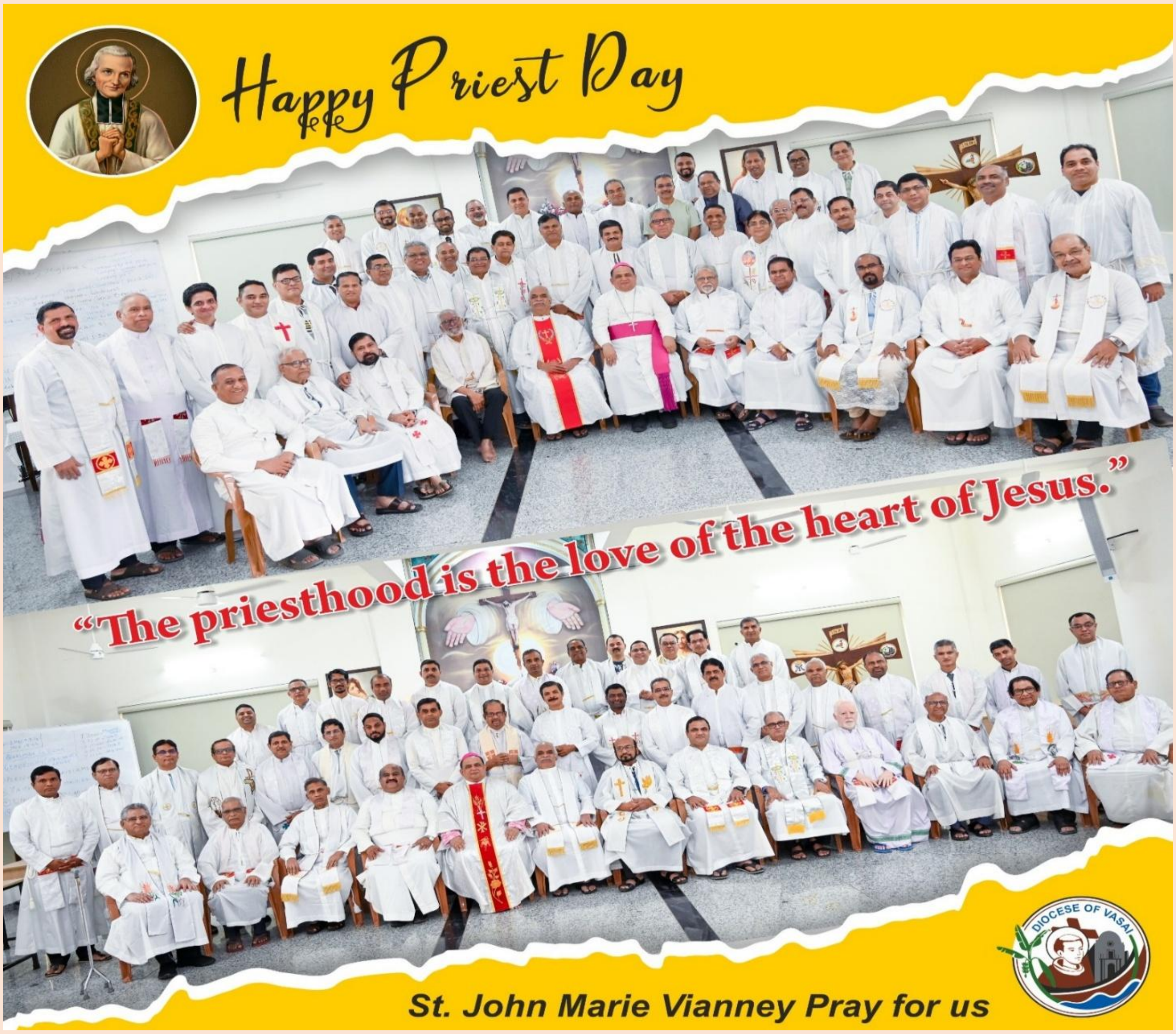

Fr. Errol began the month of August with the second retreat to the diocesan priests of the Vasai Diocese. Forty-seven priests made this retreat. It was held at Atmashodh Darshan Kendra, Sandor, Vasai from August 3-8, 2025. All the priests got into the Retreat from the first night. The movements of the Spirit were clearly visible. Since many of these priests had been students of mine when they were seminarians and knew me from their seminary days, it helped with their openness. It would not be an exaggeration to say that every single one of them was touched by the Spirit in one way or other.

The Jesuit team at the Shrine of the Infant Jesus conducted a two-day recollection (August 9-10, 2025) for the youth from St. Anne's Cathedral, Parish, Nashik Road, who will soon be confirmed. Twenty-six youth attended this recollection. The feedback we received was very positive. All of them said that the sessions were relevant and practical and had helped in increasing their faith. The sessions also helped them with discernment and facing the challenges they encounter as youth. They were going to choose the faith not because their parents were Catholic, but because they wanted to be.

On August 9, we celebrated International day of Indigenous Tribes or World Adivasi Day. Frs Godfrey and Vincy who have spent many years living and working with these tribes in various villages, have shared their experience in verse and prose in English and Marathi respectively. The content is rich.

The Jesuit team at the Shrine successfully completed – with the grace of the Infant Jesus and the intercession of Joseph and Mary – the 10th Residential Laity Retreat from August 15-17, 2025. Twenty-six participants from Nashik, Goa, Mumbai, Baroda and Bangalore attended the Retreat. The feedback was extremely positive. Some of the comments of the participants were as follows: "Fr. Errol you are truly one of a rare kind". "This Retreat was enlightening in more ways than one and opened my eyes to so many things I did not know". "The sessions were practical and the tips during the sessions can be used in daily life". "Scripture was made so easy to understand". "Fr. Errol, you not only know the Bible, but live it".

The school celebrated Independence Day with many relevant programmes put up by the students. One which struck a chord with many was the पटनाट्य, during which the importance of protecting the environment through responsible use of water, electricity and never wasting food. Fr. Bosco was the Chief Guest and hoisted the Natiuonal Flag. He said a few words of encouragement and made an appeal for unity even in our diversity.

ST. XAVIER'S SCHOOL

On August 22 this year we celebrated the Queenship of Mary and the agricultural festival of Bedur or Pola. This is a festival celebrated in Maharashtra on the no moon day of the Hindu month Shravana. Bullocks, traditionally who assist the farmer in his agricultural work, are decorated and fed with special food. Fr. Godfrey has first hand of experience of this and has nwritten two poems in connection with this festival.

We thank each of you profusely for your generosity to the Infant Jesus. Rest assured of our constant prayers for you all. May the Infant Jesus bless you abundantly and may Joseph and Mary keep interceding.
Fr. Errol Fernandes SJ
August 2025

LEARNING BY DOING AND A LOT MORE LEARNING
OR
LEARNING FOR LIFE

The Principal of the ICSE Ms Estherrani Bansod, and her team of teachers, initiated a new way of learning with the students of Grade 10. She used the four spaces of learning - the classroom, the stage, the playground and the outside world - to teach the students not only to learn by doing, but to learn collectively, creatively and joyfully and to learn for life.

The students of Grade 10 were given the responsibility of organizing a "Canteen Day" for the students of the whole school. They were divided into groups and were asked to arrange to provide snacks which they would sell to the students of the school during the short and long breaks. Their ideas were creative and original. These were some of the items that were available on sale: Noodles, Samosa, Papdi Chat, Popcorn, Panipuri , Khakra Pizza, Japanese Bhel, Brownie, Dhokla, Chawli Chat, Choco pie Pudding and Mojito. Some groups decided to ask their parents to make the snacks at home, other approached professional vendors. The Principal and her team of teachers fixed the selling price of the snacks and explained to the students that the profit margin ought not to be exorbitant.

On the appointed day, at break-time, the students of Grade 10 took on the role of professional vendors. The use of gloves ensured that hygiene was maintained. The students of other grades, played the role of buyers. The sale was on. Since the rates of the edibles were reasonable, all items were sold and much before the break was over. Here already, a number of values were evident and learned. These were:

1. Team-work: Since the students were grouped in teams, they learned to distribute the work that had to be done and divide responsibility.
2. Creativity: They put on their thinking caps in order to discern what snacks would appeal to their companions.
3. Interacting with professionals and bargaining: Those who provided ready-made snacks, learned to deal with professional vendors and bargain for a fair and reasonable rate before they bought them.
4. Selling and Accounting: Some students who wanted to buy came in a group and bought many items together. This helped the "vendor" students to be quick with their hands to serve and with their minds to calculate the total.
5. Honesty: When dealing with money, there is the possibility of siphoning off a part of the take. The students learned that team-work meant that they had to be honest and committed to each other and to the team.

6. Justice and Fairness Before the Principal and teachers fixed the rates at which snacks could be sold, they had a discussion with the students about the profit margin. They taught them that while they needed to be rewarded for their efforts, the monetary reward ought to be a reasonable and not exorbitant one.
7. Involvement of parents in the whole process of learning: The parents of the students got involved from the word “Go”. This helped an interaction between parents, teachers and students on a very informal platform.

Two of the many photographs taken have been shown to make reveal team-work, enthusiasm on the part of the “buyer” students and maintenance of hygiene through the use of gloves

“Canteen Day” was a grand success and the students of Grade 10 were happy that their companions from other classes enjoyed the day as much as they did. The added reason for joy was that they had made a profit. This, however, was only one side of the story.

The story continues after the Principal congratulated the students, their parents and the members of her team for their focus and dedication. She then informed them of her plans on how, when and for whom the money was to be spent. Through this, she brought out other values, by leading the students from the spaces in the school to the space of the outside world.

There were options before the students on how the money they had earned would be utilised. One was that it be distributed equally among the students. Another was that each student be given back the capital he/she had invested and the profit be shared among all equally.

The Principal invited the students to look outside of themselves not only spiritually, but practically. One of the ways in which this “looking out” could be done was by visiting an orphanage in which girls and boys of their age were housed. This would help them relate better. Accordingly, a visit to Ashirwad Balsadan – a place which houses children who are orphaned and abandoned - was arranged. From the moment they entered the place and began to interact with the children there, a number of stark facts were driven home. They realised how blessed they are to be in homes where they are cared for with love. They also realised how they had parents and other loved ones to whom they could turn to in case of need. They had a surplus of clothes and other things. They had their own mobile phones which was paid for by their parents. Often, they had only to ask and what they wanted – but may not have needed – was provided for them; This visit was fruitful in more ways than one. When they interacted with the children in the orphanage, they realised that the children there did not bemoan the fact that they were orphans. They did not engage in self-pity or defeatism. Rather, they realised that BECAUSE they did not have parents to guide them, and provide all their needs, they had to grow up faster than required if they were to survive in the world. One girl narrated how when she had to fill up her form for the Board Examinations she was unable to fill in the space of Father and Mother because she had been abandoned as a baby and did not know who her parents were. Her fellow-students began to make fun of and ridicule her. However, she did not let their ridicule affect her. As a matter of fact, it helped her to realise that if she had come this far without father and mother, she could keep on keeping on. This visit brought home many realities to our students many of which are often taken for granted.

1. Count your blessings: We ought to be so grateful for all the blessings we have. Some of these are a stable home, parents who look after and love us, food that we enjoy is prepared for us, a secure environment in which we can grow, no fear of being ridiculed by others and peace of mind and heart.

2. Use the challenges as spring-boards: We may see challenges in our lives as obstacles/problems/difficulties/hurdles. We may also see them as spring-boards from which we launch ourselves and fly far and high. We choose to always look at the bright side of life and know that every challenge can be overcome with perseverance and God's grace.
3. Words cannot hurt: In the case of the girl who was ridiculed because she did not know who her parents were, the students learnt that she was stronger than the ridicule. This was why she did not let it get to her. She had accepted the fact a long time ago. She knew WHO SHE WAS. She did not need to know who her parents were.

The same outing included playing in a running stream. This too is part of life. The stream reminded the students that all is temporary and passing. The Greek Philosopher Heraclitus put it succinctly when he said "You cannot step into the same river twice, because the river is not the same and you are not the same". This means that change is the only constant. Since this is reality, we must live by the motto, "Carpe Momentum" which means "seize the moment". On the one hand, life is too short for anything else but to enjoy it fully and on the others hand, this moment is all we have.

The students were than taken for a scrumptious lunch. The buffet that was placed before them was another opportunity to learn. The students were told that they could take as much as they needed, but not to waste even a morsel. It gave them an opportunity to discern their own limits. They had to know how much was enough. Having just experienced what the orphan children go through and their meagre diet, they were awe-struck with the variety displayed. Once again, they were reminded of the numerous blessings they receive daily. All they could do at the end of the day was to offer prayers of thanksgiving and gratitude.

Fr. Errol Fernandes SJ
August 2025

INTERNATIONAL DAY OF INDIGENOUS TRIBES OR WORLD ADIVASI DAY

This world-wide Feast to celebrate the life of little and greater groups of people who live closer to nature, in forests, on hillsides, near rivers and streams and generally work on the land is observed as International Day of Indigenous Peoples on August 9 every year thanks to the United Nations initiative to highlight the lives of such peoples.

In India there is a hesitation on the part of the Government to name such people as Indigenous or Adivasi. The reason being India has such a diverse population that could also be included in the understanding of the term Adivasi. Some in India therefore prefer to refer to Adivasis as Vanvasi or “forest dwellers”. But the fact is that the Adivasi or Tribal is a recognisable group with language and culture that has closer similarities to such peoples all over the world. And as of now Adivasis or Tribals in India are a special category under the Constitution.

Why are Adivasis or Tribals special? They are so because their culture, their occupations, their languages have less changes over time than other sections of the population. This makes them vulnerable to the peoples who have rapidly changed their way of living or whose numbers dominate the political, economic and social systems for their betterment.

All over the world there is a realisation that Adivasis or Tribals need special protection since their survival systems are threatened by the dominant groups that manage to secure their welfare and in the process tend to subjugate or exploit other sections who are not developed enough educationally, economically or socially to claim their rightful share of progress in the country.

In India, the Government has accepted a special responsibility towards developing the Adivasi or Tribal peoples. Educational and medical facilities, support for their agriculture and farm animals, organisation of local self government and other ways are tried out to raise the standard of living and to protect the way of life of the Adivasi communities.

But there are powerful forces that try to exploit the condition of the Adivasis or Tribals. Since Adivasis live close to the earth's natural resources like forests, rivers, soil and its mineral riches, these commercial forces would like to push the Adivasis out of their lands to plunder their resources for narrow commercial profiteering. In the process they will destroy the natural resources of the earth which are so necessary for life's survival. An enlightened society will try in every way to conserve the assets of the Adivasi or Tribal community for its own self preservation.

In protecting Adivasi life and environment human society will preserve nature's gifts of God essential for life. For we shall always need clean water, pure air, oxygen breathing forests, uncontaminated soil, animals and birds that enrich the ecosystem for human and humane survival. Some say that the Adivasi way of life is the last chance for human society to survive in an increasingly despoiled, exploited, and contaminated environment. Adverse climate change, chemical pollution of the food chain, spread of new diseases, overcrowding in cities and other threats to human well being will be held in check if the Adivasis environment or habitat is protected.

For us Christians, care for the Adivasi is not a matter of charity alone. It is a mission to people and through people to all creation. For if the Adivasi or Tribal can live in dignity, with needs met without forfeiting nature, with possibilities of developing just like other peoples of the nation and the world, we will be including more and more of God's family into the wellbeing of Heaven. And nature will be preserved and strengthened to offer its vital richness for generations to survive.

What more can we do for Adivasi or Tribal development? And for the development of nature's wealth still left for us to nurture.

Education the key to Adivsai emancipation

THE ASSUMPTION OF OUR BLESSED MOTHER AND INDEPENDENCE DAY

On August 15 every year, we celebrate two related events. These are the Assumption of our Blessed Mother and Independence Day. The reason why these events are related is because they are both about Freedom. Independence is celebrated as freedom from foreign rule and domination to self-rule and governance and the Assumption may be seen as a freedom from this limited and incomplete life to the bliss of eternal and perpetual life.

"The Magnificat" or Mary's hymn of praise communicates a picture of Mary as someone quite steeped in scripture. It reveals God primarily as a God of the poor. God is the one who will vindicate the poor by removing the rich and mighty from their positions and raising the lowly.

The hymn may be seen to be divided into four parts. The first part consists of praise to God for what he has done in and for Mary; the second part speaks of God's power, holiness and mercy; the third part shows God acting as a Sovereign in reversing social conditions in favor of the poor and downtrodden; and the fourth and final part recalls God's mercy and promises to Israel.

The hymn speaks of the effects of the Lord's coming for all of God's people. It begins on a note of salvation as Mary acknowledges her dependence on God. It was the grace of God that sustained and brought her to the position in which she finds herself. She has not achieved anything on her own, it is all a gift of God and thus, Mary acknowledges her humble state, referring to herself as God's servant. She is to be called "blessed' because God, in his mercy and goodness, had raised her to this level.

God has shown this mercy and goodness to the poor by showing the strength of his arm, by scattering the proud, and deposing the powerful. The poor, on the other hand, have been raised, and the hungry have been filled. God remembers not only those of old but also the present generation. He is a God not only of the past, but also a God of the present, the now.

The stress on God as a God primarily of the poor stands out in Mary's hymn of praise. In a world where the rich seem to be getting richer and the poor, poorer, one wonders whether the Magnificat is a hymn that can make sense to the poor, to those of low degree. Yet, it is important to remember that God's ways are not our ways and so, the poor must, in confidence, sing this song as their song. The confidence with which Mary sings this song runs through the entire hymn. She uses past tense to denote God's future actions, thus expressing that God will indeed accomplish his will, and the poor will be vindicated. What is important for the poor to realize is that they, like Mary, need to continue to open themselves to all that God wants to do in them. They need to continue to acknowledge their dependence on God by doing all that is required of them and then, leaving the rest in his capable and strong hands.

Even as we do celebrate these events, we need to ask ourselves serious questions both as Indians and Christians. Can we be really free when caste distinctions result in murder and rape? Can we be really free when freedom to speak the truth is met with physical violence and threat to life? Can we be free when the incidence of female foeticide is so high in our country and where in many places the girl child is seen as a liability and burden rather than a blessing? Can we be really free when we are so intent on destroying our natural resources for selfish ends and then have to wonder whether we will have enough rain to see us through the year? Can we call ourselves Christians when we will not do anything about these atrocities and continue with our lives as if it does not concern us?

Are we really free? Are we truly Christian?
Fr. Errol Fernandes SJ
Click on the link if you want to hear my homily on The Sassumption and Independence Day https://www.youtube.com/watch?v=PJCNgGUKuTE

FREEDOM
GODFREY D'LIMA SJ

Mary rose to fullest freedom
From what corrupts like death
For you and me what's freedom now
While still with human breath
Is it the freedom India won
when foreign rule was ended
And masses hoped for better times
With varied hopes so blended
Or is it freedom for the few
Who have the means and power?
To dominate the rest of us
And have us cringe and cower

Like Mary may our freedom grow
To fill our dreams to dare
To make a change for India so
All peoples have their share
Then Mary's rise charged by her Son
Will be our rising too
And with us will all peoples rise
To build a world anew

POLA – Feast of Gratitude to Animals that Help Agriculture

It is a happy, merry Feast
When mingling with our bovines
Not with the whip extracting work
But with tasteful, grateful signs
We bless them with our homely rites

And deck them looking bright
Then feed them choicest grain and sweets
And rest them for the night
If only we could thank enough
For natures gifts to life
In birds and animals, trees and shrubs
Instead of mindless strife

THE QUEENSHIP OF MARY

Pope Pius XII established the feast of the Queenship of Mary in 1954. However, Mary's Queenship also has roots in Scripture. At the Annunciation, Gabriel announced that Mary's Son would receive the throne of David and rule forever. At the Visitation, Elizabeth calls Mary "mother of my Lord." As in all the mysteries of Mary's life, Mary is closely associated with Jesus: Her Queenship is a share in Jesus' kingship.

In the fourth century St. Ephrem called Mary "Lady" and "Queen." Later Church fathers and doctors continued to use the title. Hymns of the 11th to 13th centuries address Mary as queen: "Hail, Holy Queen," "Hail, Queen of Heaven," "Queen of Heaven."

This feast is a logical follow-up to the Assumption of Mary (celebrated on August 15) and is now celebrated on the octave day of that feast. In his 1954 encyclical To the Queen of Heaven, Pius XII pointed out that Mary deserves the title because she is Mother of God, because she is closely associated as the New Eve with Jesus' redemptive work, because of her preeminent perfection and because of her intercessory power.

It is fitting then that the Gospel text chosen for the feast is the Annunciation of the birth of the Lord to his mother. Through his mother and her courageous YES, Jesus became a human being. The point of the Annunciation is to stress that Jesus did not come down from heaven as an "avatar" but rather that in every sense of the word; he was totally and completely human. Another related point is that God "needs" the co-operation of human beings to complete the plans god has for the world. One of the most beautiful examples of co-operating with God is that of Mary and her unconditional Amen.

Mary though betrothed or engaged to Joseph, who was of David's family, had not yet lived with him. This she would do only after marriage, which would be one year after the betrothal. The angel greets Mary as the recipient of God's grace. She has opened herself to the promptings of God's Spirit. While Zechariah was gripped with fear at the very appearance of the angel, in the case of Mary, it is the angel's greeting that perplexed her. The angel reassures Mary and makes the announcement, not only of Jesus' birth, but of who he will be and all that he will accomplish.

In response to this announcement Mary, like Zechariah, asks a question. While both questions seem similar, it is clear that Zechariah's question expressed doubt and asked for a sign, as is evident in the angel's words before Zechariah is struck dumb. Mary's question, on the other hand, is a question asked in faith. Mary did not question the truth of the revelation like Zechariah did. She asked only for enlightenment on how God would accomplish this wonderful deed. This will be accomplished in Mary through the work of God's spirit. This is why the child will be called holy. Luke probably also intends to convey here that it is not merit on Mary's part that obtained for her what she received, but God's generous gift in the Spirit.

The evidence that what the angel has announced will indeed take place is the pregnancy of Elizabeth, for nothing is impossible for God. Mary responds, not merely with a Yes, but by asking that the Lord work in her to accomplish all that he wants. The annunciation would not have been complete without Mary's trusting, obedient response.

Today, many assume that those whom God favours will enjoy the things we equate with a good life: social standing, wealth, and good health. Yet Mary, God's favoured one, was blessed with having a child out of wedlock who would later be executed as a criminal. Acceptability, prosperity, and comfort have never been the essence of God's blessing. The story is so familiar that we let its familiarity mask its scandal. Mary had been chosen, "favoured," to have an important part in God's plan to bring salvation to God's people, but it is unthinkable that God would have forced Mary to have the child against her will. Mary is an important example, therefore, of one who is obedient to God even at great risk to self.

The celabration of the Queenship of Mary is a call and challenge to each one of us, that we, too, like Mary, might be able to say , "Let it be done to me according to your word" to all that God wants to do in our lives. It is a challenge to be open and receptive to the Spirit of God, so that we, too, might be able to give birth to the Saviour in our hearts.

Fr. Errol Fernandes SJ
August 2025
Click on the link if you would like to listen to my homily on the Queenship of Mary
https://www.youtube.com/watch?v=W8FIL4iTwKI

Feast of Gratitude to Animals that Help Agriculture

It is a happy, homely Feast
When mingling with our kine
Not cracking whips extracting work
But with many a kindly sign

We bless them with our homely rites
And spruce them up so bright
Then feed them choicest grain and sweets
And rest them for the night

If only we could thank enough
For natures gifts to life
In animals, trees, birds and bees
Instead of mindless strife

आदिवासी दिन विशेष!!

खरा ख्रिस्ती मिशनरी: जननायक बिरसा मुंडा!! वेन्सी डिमेलो.

महाभारतातील एकलव्याच्या अमर, स्फुर्तीदायक कहाणी नंतर आदिवासी बांधव हे १९व्या शतकाच्या उत्तरार्धातील झारखंडच्या २५ वर्षीय बिरसा मुंडा ह्या युवकाला आपला दिशादर्शक प्रवक्ता नि आपले आदर्श स्फुर्तीस्थान मानतात.

बिरसा मुंडा हे जर्मन कॅथोलिक ख्रिस्ती मिशनरींनी तयार केलेले नेते होते का? ख्रिस्ती तत्वज्ञानाच्या सत्य नि न्यायाचे आगळे रसायन होते का? येशूच्या अहिंसा सिद्धांताचा तो पुरस्कर्ता होता का? त्या काळच्या परदेशी शासनाचा आदिवासी वरील जुलूम त्याने जवळून अनुभवला होता. म्हणून बिरसाने धर्माने ख्रिस्ती असलेल्या इंग्रजांविरुद्ध स्वहाती हिंसक तीरकमान घेतली होती. असे बिरसा मुंडा का वागला...???

तर त्यांचे उत्तर असे की...

त्यांचे वडील सुगन मुंडा हे झारखंड मिशन मधील जर्मन ख्रिस्ती मिशनरींचे एक धर्मप्रचारक होते. पुढे ते पुढील इशज्ञान अभ्यासासाठी जर्मनीत गेले. आणि जर्मन भाषेत त्यांनी तेथे समता, स्वातंत्र्य, बंधुता, एकता, न्याय, प्रेम, दया, क्षमा, शांती ह्या येशू मूल्यांचा अभ्यास करून धर्मप्रचार केला. ख्रिस्ताच्या शिकवणूकीने त्याने आदिवासीतील हिंसक अंधश्रद्धा दूर केल्या. तेथील आदि अनिष्ठ रुढी प्रथांना आळा घातला.

अशा ख्रिस्ती कुटुंबातील संस्कारात जन्म घेतलेले बिरसा मुंडा व त्यांचा भाऊ जर्मन मिशनरी वसतीगृहातील शाळेत शिकत होते. परंतु शाळेत तरुणपणीच बिरसाला

मिशनरीची जीवन पद्धती भावली नाही. येशूचा धर्म आणि मिशनरीची वागणूक ह्यात त्याला बरीचशी तफावत आढळली. त्या दोन भावांनी मिशन शाळा सोडली. तेव्हा बिरसा मुंडा अवघा वीस वर्षांचा होता.

त्यावेळी इंग्रज राज्यकर्ते होते. त्यांनी

आदिवासींचा ज्या वनजमिनीवर कब्जा होता. त्या जमिनीवर सरकारी कब्जा मिळवण्याचा ब्रिटिश शासनकर्त्यानी सपाटा लावला होता. ब्रिटिशांच्या ह्या मनमानी कारभारी वृत्तीमुळे जल, जंगल, जमीन, वनराई प्रिय असलेल्या एकनिष्ठ आदिवासींच्या अस्मितेला मोठा धक्का बसला. तडा गेला. त्यांचा दुर्दम्य संस्कृती स्वाभिमान दुखावला गेला.

आधीच सावकारांनी वेठीस धरलेल्या दीन पिडीत आदिवासींवर आता ब्रिटिश राज्यकर्तेही जबरदस्तीने आपली निर्घृण सावकारी, कर रुपात लादत होते. आणि ख्रिस्ती ब्रिटीश मिशनरींचा ह्या जुलमी सत्तेला न कळत आशीर्वाद होता. पाठींबा होता...

तशात सारे इंग्रज स्वताला येशू ख्रिस्ताचे

अनुयायी मानत होते. तसे समाजात, चर्चेसमध्ये मिरवतही होते. आणि बाहेर मात्र प्रत्यक्षात आदिवासींवर जुलुम, अन्याय, अत्याचार करीत होते. बिरसा मुंडा ह्या आदिवासी युवकाला येशू अनुयायांच्या ह्या दुटप्पी वागण्यातील विसंगतीने ग्रासले होते. तो अस्वस्थ झाला.

शिक्षित बिरसाने गावात ब्रिटिशांविरुद्ध तसेच ख्रिस्ती मिशनरीच्या धर्म जबरदस्ती विरोधी युवकांची फळी उभारली. आणि एकाच वेळी धार्मिक व राजकीय विरोधी चळवळ उभारली. न्यायासाठी बंडाचे रणशिंग फुंकले.

स्वातंत्र्य, सत्य, न्याय मानवी हक्क ही बायबलातील मूल्ये तसेच येशूचे साहस घेऊन हे युवक जुलमी ख्रिस्ती मिशनरी व राज्यकर्त्यां सत्तेविरुद्ध आणि राजवटी विरोधी लढू लागले.

"राणीचे राज्य जावो. आदिवासी देवराज्य येवो." असा बुलंद नारा दिला.

हे बंडाचे लोण बघता बघता भारतभर विशेषतः आदिवासी बहुल भागात जोमाने वणव्यागत पेटले. देशभर सर्वदूर पसरले. परिणामी ब्रिटीशांनी बिरसा व त्यांच्या साथीदारांना शिताफीने अटक केली. कैदेत डांबले.

त्यातच तुरुंगात तरूण बिरसाचा अवघ्या वयाच्या पंचविसाव्या वर्षी संशयास्पद मृत्यू झाला. आणि तेथून हे आंदोलन अधिकच पेटले. ही चळवळ अधिकच चिघळली. फोफावली. आगीचा पोत आकाशाला भिडला. चळवळ अतितीव्र ज्वालाग्राही बनली.

जे ख्रिस्ती मिशनरी येशूची सत्य प्रेमाची शिकवण मानतात. आणि प्रत्यक्षात जुलमी सत्तेसाठी कृतीत मात्र येशू शिकवणीच्या विरुद्ध वागतात. ह्या अशा ख्रिस्ती धर्मीयांच्या दुटप्पी व विक्षिप्त वागण्यामुळे ख्रिस्ती आदिवासी त्याकाळी अधिकच पेटून उठले होते.

चर्चमधून मिशनरी समतेचा संदेश देतात. मात्र निष्ठा इंग्रजांच्या जुलमी राजवटी कडे. सत्तेकडे. हे आदिवासीं तरुणांना रुचत नव्हते. म्हणून बिरसाने धार्मिक आणि राजकीय सत्तेविरुद्ध एकाच वेळी लढा उभारला.

सांप्रदायिक सनातनी आणि पारंपरिक शिकवणीसह "धर्मापलिकडचाही धर्म" जगणारे काही असामी असतात. त्यांना धर्माची लेबले चिकटत नसतात. ते सर्वस्वी सर्वांचे, साऱ्या मानवजातीचे होऊन जातात. वीर बिरसा मुंडा ह्या मंडळीतील मोडतात. आणि साऱ्या जगभरात आदिवासींचे नेते बनून जातात.

म्हणून १८७५ मध्ये झारख़ंड येथे जन्मलेले बिरसा मुंडा ह्यांच्या नावे जागतिक संयुक्त राष्ट्रीय परिषदेत (यूएन) ९ ऑगस्ट १९९४ रोजी *"९ऑगस्ट" हा "आंतरराष्ट्रीय विश्व आदिवासी दिन" साजरा करण्याचा ठराव पास करण्यात आला.

बिरसा मुंडा सारखी माणसे त्या त्या समाजात ठसा उमटवून जातात. परंतु समाज त्या दिवंगत नेत्यांचे इतके दैवतीकरण, उदात्तीकरण, गौरवीकरण करतात. की त्यांच्या मूळ मानवतावादी मूल्य शिकवणीचा त्यांना विसर पडून बाजारीकरण सुरू होते. त्या विशेष दिवशी मानवी हक्कांसाठीचे जागृती प्रबोधन करण्याचे सोडून त्याला सण, सोहळे, नाचगाणी, उत्सवाचेच अधिक स्वरूप प्राप्त होते. असेच आज घडताना दिसते आहे.

आज आपण पहाणार बिरसा मुंडाच्या नावे साजरा होणाऱ्या ह्या *९ ऑगस्ट ह्या जागतिक आदिवासी दिनी. जागोजागी मोठमोठाली होर्डिंग्ज बोर्ड लावलेली. त्यावरील एकलव्य आणि बिरसा मुंडा सोबत आदिवाशींवर जुलूम करणारे. त्यांच्या जल, जंगल जमिनीवर अमानुष कब्जा करणाऱ्या आजच्या धूर्त नेत्यांचे, व्यापाऱ्यांचे, उद्योगपतीचे फोटो आपण सोबत पहाणार आहोत. त्यांच्या सोबत आदीवासी युवकांचे फोटोही.... कारण हे भव्य होर्डिंग्ज ह्याच जुलमी राजवटीच्या नेत्यांनी स्पाॅन्सर्स म्हणून प्रायोजित केलेले असतात. हे ह्या धूंदमती मस्तीच्या जगात मूल्यांचा विसर पडलेले कोठले आदिवासी युवक लक्षात घेतात?

हे सर्वच समाजाच्या दिवंगत नेत्यांच्या जयंती मयंतीला घडत असते. म्हणून अशा नेत्यांच्या नशिबी स्मरणा ऐवजी मरण दोन वेळा घडत असते. एकदा त्यांच्या मारेकऱ्यांकडून नंतर मृत्यूपश्चात त्यांच्या भक्तांकडून. ते भक्त अनुयायी दिवंगत नेत्यांच्या पूजेअर्चेत सत्य न्यायाची अन्यायाविरुद्ध लढण्याची शिकवण मात्र विसरलेले असतात.

पृथ्वी प्रगत झाली. वेळोवेळी उत्क्रांत होत राहिली. दरम्यानच्या काळात प्रगत माणसांकडून विकासाच्या नावाने वसुंधरा बरीचशी ओरबाडूनही घेतली गेली. मात्र जल, जंगल, जमीन, पर्वत प्रिय असलेला संयमी आदिवासी पृथ्वीशी इमान राखून राहिला. भूमातेला आई मानून तिची मशागत करीत राहिला. तिच्या संवर्धनार्थ लढला. प्राणही देता झाला. त्यापैकीच हा हुतात्मा बिरसा मुंडा...

जय जोहार. जय हो! जय हो!! जय जय हो!!! जय आदिवासी. 🙏✊🙏

स्वातंत्र्यदिन विशेष!! बुद्ध ख्रिस्त यांना अभिप्रेत स्वातंत्र्य!! वेन्सी डिमेलो.

आज आपण आपल्या भारत देशाचा ७८ वा स्वातंत्र्यदिन साजरा करीत आहोत. ज्यांनी ह्या स्वातंत्र्यलढ्यासाठी श्रम घेतले नाहीत आणि कधी खस्ता खाल्या नाहीत. ते आज सत्तेचा मनमुराद उपभोग घेत आहेत. स्वातंत्र्य आस्वादण्याऐवजी हावरेपणाने ते गिळण्यास तुटून पडले आहेत. स्वतःला अति शुद्ध धार्मिक समजणाऱ्या ह्या छद्मी राज्यकर्त्यांना बुद्ध ख्रिस्ताला अभिप्रेत स्वातंत्र्याचा खरा अर्थ समजला आहे का? की केवळ सत्ताभोग उपभोगण्यासाठीचा हा स्वार्थी खेळ चालू आहे?

जगातील देशांचे स्वातंत्र्य म्हणजे केवळ राजकीय किंवा सामाजिक आर्थिक सुधारणाबाबतचे स्वातंत्र्य एवढेच ते मर्यादित नव्हे. ते हवेच आहे. त्या सोबत देशाच्या समग्र मुक्तीसाठीचे आत्मिक व अंतःकरणाचे निकोप स्वातंत्र्य यावरही भर ध्यायला हवा. तो भर आजचे स्वार्थी सत्तेसाठीचे देशातील पाशवी राज्यकर्ते मोठ्या क्लुप्तीने मुत्सद्दीने आणि अक्कल हुशारी चातुर्याने नि जुमल्याने होऊ देत नाहीत. आणि रयतेचे लक्ष इतरत्र दुसरीकडे भरकटविण्याचा हेतुपुरस्सर जुमला खेळत रहाताना दिसत आहेत.

म्हणूनच बुद्ध, ख्रिस्त आणि गांधी यांना अभिप्रेत स्वातंत्र्य हा असाच एक समग्र महत्वपूर्ण आणि चिंतनशील विषय आहे.

जो जोपासण्यास जगातील भौतिक देश

कमी पडत आहेत. किंवा रयतेला जोपासू देत नाहीत.

म्हणूनच गावागावात आपापसातील भांडणे. देशोदेशी लढाया. धर्माधर्मातील द्वेष, जातीभेद, धर्मांधता झुंडी, हत्या आदि आपण आज अनुभवत आहोत.

म्हणूनचआपण आजच्या कलीयुगात बुद्ध आणि ख्रिस्त या दोघांच्या दृष्टीकोनातून अभिप्रेत स्वातंत्र्याचा मुक्तीचा खरा अर्थ शोधून समजून आत्मसात करता येईल का? ते पाहूयात....

बुद्धांनी सांगितले की तृष्णा, लोभ, मोह, राग, द्वेष, भेदभाव यापासून मुक्ती म्हणजे खरे आंतरिक, सामाजिक, राजकीय भौतिक स्वातंत्र्य. स्वतंत्र मुक्त विवेकी विचार (Self-enlightenment) 'आप्प दीपो भव' म्हणजेच 'स्वताचा दिवा बना'. आत्मनिर्भय बना. अंधश्रद्धेपासून दूर रहा. स्वता विचार करा. विवेकी बना. खरे स्वातंत्र्य म्हणजे जात धर्म वर्णव्यवस्थेला विरोध करीत बूद्धांनी सांगितले की सर्व मानव समान आहेत. खरे स्वातंत्र्य म्हणजे समतेसाठी झगडणे होय

येशू ख्रिस्त म्हणत " The truth will set you free" सत्य तुम्हाला मुक्त करील.

आणि सत्य व प्रेम हाच ईश्वर आहे. खरे स्वातंत्र्य हे प्रेम व सत्यात आहे. द्वेष नि सत्तेत नाही. येशू म्हणतो अहंकार नि सूड भावनेपासून मुक्ती म्हणजे खरे स्वातंत्र्य. आणि ते क्षमा केल्यानेच मिळते. स्वच्छ अंतकरणातूनच मिळते. देव हा फक्त देवळात नाही. तो तुमच्यात आहे. त्यामुळे धार्मिक बंधनाऐवजी प्रेम, दया, क्षमा, सेवा आणि एकमेकांवरील विश्वास वाढला. म्हणजे तृष्णा, आसक्ती, पाप, सूडभाव कमी होईल. आणि तुम्ही मुक्त व्हाल.

गांधींनी देशाच्या राजकीय आणि सामाजिक स्वातंत्र्याच्या लढ्यासोबत

अंतःकरणातील स्वातंत्र्यासाठी समाज शुद्धीकरणासाठी ही बुद्ध, ख्रिस्त, गीतेला अभिप्रेत शिकवण दिली. मात्र देशाच्या राजकीय, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक स्वातंत्र्याच्या गर्तेत जनता ही आंतरिक मनातील मुक्ती विसरली. हे दुर्दैव.

बुद्ध येशूची शुभ-वार्ता ही स्वातंत्र्य, स्वराज्य, सुराज्य आणि स्वधर्म ओळखण्यासाठी आणि तसे राज्य स्थापन करण्यासाठी आहे. त्यांच्यामते

प्रत्येक माणसाच्या आत ईश्वराचा अंश वास करीत असतो. हे बुद्ध ख्रिस्ताने आपल्या जीवन साधनेने आणि प्रेम करूणेच्या शिकवणीने माणसाला जगाला दाखवून दिले आहे.

त्यांच्या शिकवणीनुसार सारे अनर्थ कशामुळे उद्भवतात? तर मनुष्य हा आपले जीवन म्हणजे केवळ शरीराचे जीवन समजतो. ईश्वरी अंशाचे ईश्वरी चेतनेचे समजत नाही. म्हणूनच आपापसातील भांडणे, देशादेशातील युद्धे

जीवाची तळमळ, घालमेल, अस्वस्थता आणि त्यातून मरणाचे भय....

ईश्वरी अंश म्हणजे प्रेम नि सत्य. आणि प्रेम व सत्य हे प्रत्येकाच्या हृदयात वास करीत असते. ते ओळखण्यासाठी साधना तपश्चर्या, त्याग नि सेवा हवी.

जेव्हा लोक ह्या ईश्वरी अंशाला चेतनेला प्रेमाला नि सत्याला समजू उमजू आणि आत्मसात करतील तेव्हा सारी भांडणे मिटतील, तळमळ शमेल, आणि मरणाचे भय राहणार नाही.

प्रत्येक जण आपल्या करिता शुभ इच्छीत असतो. आणि बुद्ध ख्रिस्त दोहोंची ही शिकवण माणसाला हे दाखवून देते की शुभ हे प्रेम सत्य नि सेवा त्यानेच लाभत असते. आणि सगळ्यांना लाभू शकते. म्हणून अशा शिकवणीला "सुवार्ता" म्हटले आहे.

स्वातंत्र्य, समता, बंधुता, एकता, न्यायाचे स्वातंत्र्य हवे असेल तर आधी राजकीय सामाजिक धार्मिक नेत्यांनी आणि लोकांनी आपले जीवन पालटले पाहिजे.

केवळ सत्ता, मानसन्मान ह्यासाठी नव्हे. विशिष्ट स्वार्थी धर्मांध अजंडा, विषय, हेतु राबविण्यासाठी, लादण्यासाठीही नव्हे...

तर स्वताच्या आत्मिक चेतनेला सुख, शांती, समाधान, आनंद देणारे जीवन अंगिकारायला, आस्वादायला हवे.

तर मग मानवी देहाने पूर्ण नि समग्र स्वातंत्र्यासाठी बुद्धी नि मन ह्यांचा समन्वय कसा साधावा? ह्याचे उत्तर नि स्पष्टीकरणही हे दोन प्रवक्ते देतात....

"ईश्वरी अंशाने शुद्ध मनाने जगणे म्हणजे काय? येशू म्हणे, " ईश्वरी अंशाने चेतनेने शुद्ध होणे म्हणजे प्रत्येकाने आपल्या शरीरासाठी न जगता आत्म्यासाठी म्हणजेच जीवन चेतनेसाठी जगणे. म्हणून लोक तसे वागले तर खात्रीने देवाला अभिप्रेत समता बंधुता एकता न्याय प्रेम दया क्षमा सेवेचे पूर्ण समग्र स्वातंत्र्याचे राज्य येईल. आणि राजकीय सामाजिक स्वातंत्र्य सुकर होईल."

परंतु दुर्दैवाने तसे होताना दिसत नाही. आजचे जागतिक नि राष्ट्रीय राज्यकर्ते धार्मिक आणि समाजकर्ते लोकहित साधताना ते सारे आपल्या शरीराचे चोचले पुरविण्यात मग्न आहेत. खरे अंत: र्बाह्य स्वातंत्र्य रयतेला देण्यापासून ते

अनेक योजने दूर आहेत. म्हणूनच देशात

सत्तेसाठी भांडणतंटे, धार्मिक भेदभावाचे जुमले बखेडे होताना दिसत आहेत. आज आपला भारत देश लोकशाही, संविधान नि स्वातंत्र्यात असल्याचे बोलले जात असले तरी हे स्वातंत्र्य मूठभर लोकच ऐहिक स्वातंत्र्य म्हणून त्याचा लाभ घेत आहेत. बहुसंख्य जनता मात्र आजही पारतंत्र्यातच आहे. नावापुरता स्वातंत्र्यात असून ती आजही सामाजिक, राजकीय, धार्मिक, आर्थिक, शैक्षणिक, वैद्यकीय आदि क्षेत्रात पारतंत्र्यच अनुभवत आहे.

बुद्ध नि ख्रिस्ताला अभिप्रेत देवराज्य रामराज्य येईल तेव्हाच खऱ्या अर्थाने प्रेमाचे सत्याचे न्यायाचे स्वातंत्र्य आपण अनुभवणार आहोत.... दोन अडीच हजार वर्षांपूर्वीचा हा मानवी स्वातंत्र्यलढ्या बाबतचा विचार इथल्या पिंपळ पानावर नि इस्त्रायलच्या वधस्तंभावर विश्वाला तारणदायी ठरत आहे. आणि तो हा दोन प्रवक्त्यांचा प्रवास आपणा मानवास सुकर आशादायी आणि सुखाचा व्हावा ही आजच्या शुभदिनी प्रार्थना नि अपेक्षा....

पवित्र मरीयेचे स्वर्गनयन!! वेन्सी डिमेलो.

पवित्र मारीया संदेह स्वर्गात घेतली गेली हा कॅथोलिक धर्मीयांचा विश्वास आहे. मारीया मातेचे स्वर्गनयनाचा तसा उल्लेख *बायबल मध्ये कुठे नाही. परंतु जुन्या करारात तसा उल्लेख आढळतो. ही अधिकृत शिकवण (डाॅग्मा) पोप पायस बारावे ह्यांनी १ नोव्हेबर १९५० साली प्रथम आणली. ह्याला तशी शास्त्रीय वैज्ञानिक विवेकी बैठक नाही. हा केवळ ख्रिस्ती विश्वासाचा भाग आहे. येशूच्या आईचे अधिकाधिक गौरवीकरण व्हावे. पवित्र मरीयेच्या जीवन मूल्यांकडे भाविकांनी अधिकाधिक वळावे. आकर्षिले जावे. ह्या अशा केवळ भावोत्कटतेने हा विश्वास आणि आशा भाविकांना देण्याचा पोपमहाशयांचा हेतु असावा. तो हा स्वर्गनयनाचा सणसोहळा जगभरात १५ ऑगस्ट रोजी साजरा केला जातो.

जरी पवित्र मरियेचे संदेह स्वर्गात घेतले जाणे हे एक मीथ असले तरी पवित्र मरियेवरील तिची मानवी शिकवण नि तिच्या जीवनमूल्यांना धोका पोहचत नाही. तिचे साहस, धैर्य, आपल्या मुलाला येशू ख्रिस्ताला त्या धर्मांध नि भ्रष्ट काळात प्रस्थापितांविरुद्ध क्रांती करण्यासाठी त्यांच्या विरुद्ध लढा उभारण्यासाठी प्रेरित आणि प्रवृत करणे. येशूच्या मृत्यूनंतर सारी धुरा आपल्या खांद्यावर घेऊन येशूच्या भयभित शिष्यात पुन्हा निर्भय तेचा स्फुलिंग चेतवणे. आदि धाडसी विषयीचा तिचा आदर किंचीतही कमी होत नाही. तो कायम राहतोच. तो आदर्श अधिकाधिक वाढत जातो....

जगातील अनेक स्त्रीया मरियेचा आदर्श घेऊन लढल्या आहेत. लढत आहेत. रस्त्यावर उतरून लढा देत आहेत. तिच्यावरील भक्तीला कृती सेवेची जोड देत आहेत. असंख्य जोगीणी जगात मरियेकडे पाहून सेवेसाठी आपल्या त्यागमय जीवनाच्या आहुती देत आहेत. कित्येक रक्तसाक्षी तर कित्येकींनी वर्तन साक्षी बनून हे जग सुंदर बनविण्याच्या प्रयत्नात नंतर जगाचा निरोप घेतला आहे.

पवित्र मरीयेचे जीवन डोळ्यासमोर ठेवून चित्रकारांनी, शिल्पकारांनी जीवनाचा अर्थ सांगणाऱ्या अनेक प्रतिकात्मक प्रतिमा बनवल्या आहेत. त्या पैकीच एक मरियेचे स्वर्गनयनाची प्रतिमा होय.

अशा प्रतिमांचा हेतु एकच की त्यातून प्रेरणा घेऊन भाविकांनी आपले जीवन सेवेसाठी चेतवावे. पवित्र मरीयेने आपले उभे आयुष्य दुसऱ्यांसाठी जगण्यात सेवा करण्यात घालवले आहे. ती देवाला अभिप्रेत स्वर्गाचे राज्य इथेच निर्माण करू पहात होती. जेथे ज्या राज्यात प्रेम दया क्षमा शांती सेवा स्वातंत्र्य समता बंधुता एकता न्याय आदि मूल्ये नांदत असतील. आणि त्या तिच्या मनातील स्वर्गाचे प्रतिक म्हणून पोप महाशयांनी तिला हा स्वर्गीय सणाचा मान बहाल केला असावा.

स्वर्गात घेतली गेलेली येशूची आई पवित्र मारीया अशी प्रतिमा जगात उभी केलेली ही अद्वीतीय स्त्री कोण होती? आणि पवित्र मरीयेचे स्वर्गनयन ही जरी भावोत्कट कल्पना आहे. तरी ती महानच कशी आहे? तिने आपल्या भूतलावरील जीवनातच स्वर्ग अनुभवला. आणि मरण्याआधी जगात स्वर्ग निर्माण करण्याचा आणि मानवी जीवन सात्विक सुंदर सुगंधी बनविण्याचा प्रयत्न केला. येशूच्या

शिकवणूकीनुसार चालल्यास आपल्यालाही तो कसानिर्माण करता येईल. असे हे पवित्र मरीयेचे जगासाठी अर्थपूर्ण सुंदर उदाहरण आहे

पवित्र मरीयेच्या नावे जागतिक चर्च अनेक सण उत्सव सोहळे साजरे करते. १५ ऑगस्टच्या ह्या सणानंतर येशू माता मारीया हिच्या ८ सप्टेंबर रोजी साजरा होणाऱ्या जन्मोत्सवाची लगबग सुरू होते. त्याची सर्वं तयारी करण्यासाठी आणि ह्या पवित्र मातेच्या जीवन पैलूंवर चिंतन मनन करण्यासाठी पूर्ण कॅथोलिक ख्रिस्ती समाज ह्या १५ ऑगस्टच्या तिच्या उत्सवानंतर काही दिवसातच नवभक्ती आयोजित करीत असतो.

त्यात जगभरातील लाखो भक्त ह्या भक्तीत नि तिच्या जीवनमूल्यांची पारायणे करण्यासाठी तसे जीवन जगण्यासाठी भक्तीत नि सेवेत सहभागी होत असतात.

आपल्या जीवनात परिवर्तन घडून यावे म्हणून प्रार्थना करीत असतात.

आपल्या देशातही मुंबईची "माऊंट मेरी," मद्रासची "वेलंकनी माता", हरेगाव नगरयेथील "हरेगावची माता" आदि तीर्थक्षेत्रे त्यासाठी प्रसिद्ध आहेत.

ही मारीया खरी कोण होती? मानव कन्या होती की स्वर्गीय कुमारीका? लौकिक की अलौकिक? अलौकिक होती तर ती मग कशामुळे? कशासाठी? अन् कुणासाठी? होती.

मारीया ही वृद्ध जोकीम अन्नाची कन्या होती. ज्यांचा व्यवसाय मेंढरे वाढवून ती सिनेगाॅगमधील बाजारपेठेत जाऊन देवाला अर्पण करणाऱ्यां भक्तांना ती विकण्याचा होता. त्यांच्या मालकीचा एक डोंगर होता. त्यावर चरणकुरण होते. त्या हिरव्यागार कुरणात चरणाऱ्या कोवळ्या कोकरांना छोटी मारीया उराशी घेई. त्यांचा सांभाळ करी. जाळीत अडकल्या गोंडस गोड कोकरांना सोडवून आणी. आजारी मेंढरांची विशेष काळजी घेई. त्यांच्या जखमा बांधी. आईवडिलांना त्याच्या व्यवसायात मदत करी. त्यातून संवेदनशील मरीयेवर दया, मायेचे, प्रेमाचे उपजतच संस्कार होत. मानवी कन्या म्हणून मारीया घडत होती. अलौकिकतेत वाढत होती.

काय आहे हे मारीयेचे महात्म्य आणि अलौकिकपण? आणि तिची मानवेतर आणि मानवतावादी विचारांची बैठक? निसर्ग प्रेमाची शिकवण? काय आहेत पवित्र मारीयेचे, येशू मातेचे सुखी समाधानी जीवनाविषयीचे तिने घालून दिलेले मानवासाठीचे आदर्श? अद्वितीय जीवन पैलू?

भावोत्कट भक्तांची एक परंपरा आहे. देव देविकांच्या नावे ते मोठे उत्सव साजरे करतात. संत महंतांचा योग्य मानसन्मान करतात. परंतु ह्या सणासुदीतून किती जणांचे परिवर्तन होते? विवेकाने संतांची शिकवण आचारली जाते? पवित्र मारिया माते विषयीही असेच घडत आहे का? तीर्थक्षेत्री श्रद्धेचे अवडंबर माजवले जाते का? ह्यावर विवेकाने चिकित्सा होणे गरजेचे आहे. मारीया खरी कोण होती? हे पहाणे गरजेचे आहे.

सत्य असे आहे की, सद्‌गुणी मारीयेला येशूची आई होण्याचा अंतर्यामी पैगाम मिळताच. तिच्या मुखातून जे पहिले विनयशील वाक्य बाहेर पडले ते असे की

मी देवाची दासी आहे." "मी एक सेविका माता आहे. हीच इच्छा सदैव माझ्या अंतर्यामी नांदो. मारीया ही स्वतापेक्षा इतरांसाठी अधिक जीवन जगली. म्हणूनच तिच्या पुत्राचे येशूचे चरित्र एका वाक्यात सांगायचे झाल्यास... "He lived for others" तो दुसऱ्यांसाठीच अधिक जगला.

मारीयाने आई म्हणून येशूला जीवनाच्या सर्वक्षेत्रात सर्वांगीण, सर्वस्पर्शी, परिपूर्ण माणूस असे घडवले. विधात्याने दिलेली जबाबदारी तिने इतइतबारे एकनिष्टतेने प्रामाणिकपणे पार पाडली. तिचे सेवेचे पाचारण ती दृढ निष्ठने जगली.

एका बाळाची आई या नात्याने त्याला वाढवण्यासाठीची तिची प्रार्थना, मागणे सर्वसमावेशक होते. केवळ वैयक्तिक इप्सित, हेतु पूर्ण व्हावेत अशी तिची इच्छा कधीच नव्हती. तर तीचे हेतु हे प्रामाणिक समाजाभिमुख होते. माझ्या आधी दुसरा असे होते. हे मारीया भक्ताने आधी लक्षात घेतले पाहिजे.

सर्वसामान्य भक्त परमेश्वराकडे आपली इप्सिते, हेतु मनोभावे अभिव्यक्त करीत असतात. त्या व्यक्तीगत हेतुंमध्ये आपला संसार सुखाचा व्हावा. योग्य धनसंपदा आपणास प्राप्त व्हावी. पाप विमोचन व्हावे. संकट विमोचन व्हावे. जीवनात भ्रष्टाचार केला असेल तर तो पचविता यावा. अटक टळावी. अवघड प्रसंगांना तोंड देण्याचे धैर्य लाभावे. आपल्याला जीवनाच्या प्रत्येक क्षेत्रात यशप्राप्ती व्हावी. कुटुंबीयांना चांगल्या आरोग्याचा

लाभ व्हावा. अशा काही भोळ्याभाबड्या आणि चतुर भक्तांच्या तीर्थक्षेत्री स्वार्थी नि व्यक्तीगत मागण्या असतात.

मरीयेच्या प्रार्थना मात्र ह्या सर्वसमावेशक आहेत. समाजिमुख लोकाभिमुख आहेत.

सामाजिक इप्सिते ही वैयक्तिक स्वार्थाच्या

पलीकडची असतात. त्यात सर्वांचे हीत, कल्याण अपेक्षित असते. अशा हेतूमध्ये समाजाच्या सुखासाठी स्वताच्या सुखाचा त्याग करण्याची वृत्ती असते. जी मूल्ये पवित्र मारीयेने जीवनभर जोपासली.

मारीया स्वतः मूर्ती पूजक नव्हती. तर मूर्तीभंजक होती. तिला देवाचे दर्शन जिवंत माणसात घडे. दगडमातीच्या मूर्तीत नव्हे. प्रवचनकार निरुपणकार तीर्थक्षेत्री मारीयेच्या गुणांचे गुणगान गाण्याऐवजी अशा शोभिवंत सुबक दगडी मूर्तीचे गुणगान गाताना त्या मूर्तीचे वर्णने नि गीते गाताना दिसतात.अशा तिच्या मूर्तीची पूजा मांडणे हा मरीयेचा केवढा मोठा अपमान आहे हे भारावून गेलेल्या भावोत्कट ज्ञानी नि सुशिक्षित भक्तांच्या लक्षातही येत नाही. मारीयेची मूर्तीपूजा करणे ही डोळस श्रद्धा कधीच असू शकत नाही.

डोळस श्रद्धेतील मारीया आपल्याला कुठे भेटते? ती भेटते आमची आजी, आई, बहिणी, वहिनी आदिंच्या रुपात. हुंड्यापायी सासरवासात छळ सहन करणारी सून. सुनेच्या हाताखाली खस्ता खाणारी सासू. दारूड्या नवऱ्याची सोशिक मूक भार्या. मुलाबाळांनी टाकून दिलेली. आश्रमात

एकाकी अश्रू गाळणारी माता. जमिनीच्या वादात दिराकडून छळली जाणारी विधवा भावजय. ही सारी मारीयेची रुपे आहेत.

आज प्रदुषणाच्या अजगराने पृथ्वीला जबरदस्त विळखा घातला आहे. आजच्या आनेक मर्दानी विरा पर्यावरण प्रेमी मारियामाता भगिनी आपल्या टाचेने ह्या अजगराचे मस्तक ठेचून हा विळखा सोडवत आहेत. प्रयत्न करीत आहेत. पृथ्वीला मोकळा श्वास घेऊ देत आहेत. अशा रणरागिणीच्या मर्दानी रुपात मारीया आज वास्तव्यास आहे...

दुर्दैवाने इतर सर्व उर्वरित भक्तमंडळी भावोत्कट श्रद्धेने मिळेल त्या वाहानाने तीर्थक्षेत्री जाऊन गर्दीत हरवली आहेत.

"मारीया नक्की कोण होती?" तीचे त्यांना दर्शन घडावे. म्हणून हे प्रबोधन. १५ ऑगस्ट दिनी देशाच्या स्वातंत्र्य दिनी मुक्तीच्या ह्या देवतेचे स्मरण चिंतन होणे गरजेचे आहे.